

Gre za priprave pred letošnjo gradbeno dejavnostjo. Kot kažejo številke, bodo letos gradbeni dejavnosti namejena znatno večja denarna sredstva kot prejšnja leta. Predvsem bo v ospredju gradnja novih stanovanj in komunalnih ureditev. Vendar so potrebe in sredstva dokaj večja od gradbene zmogljivosti. O tem smo pisali tudi v našem listu.

Gre za to, kako bi najsmotrneje izkoristili razpoložljive zmogljivosti in jih usmerjali v tisto dejavnost oziroma objekte, kjer so potrebe družbe največje.

PRIPRAVE

Bi skušali združevati gradbene zmogljivosti, s čemer bi bil dosežen večji učinek. Pri tem je mišljena zlasti specializacija gradbenih podjetij.

Prav tako je bilo govora o predlogu, da bi v večjih središčih osnovali Zavode za stanovanjsko izgradnjo. Vendar je o ostalih priporočilih premalo govorila in iskanja ustreznih oblik, čeprav je to zelo aktualno vprašanje.

Največ pa je obetal predlog, da bi se v okviru občinskih ljudskih odborov

zdrževali investitorji. Njihovo sodelovanje naj bi zlasti koristilo pri raznih pravnih, bančnih in organizacijskih pravah, pri izdelavi oziroma iskanju in izbiri načrtov in podobnem, kar naj bi pospešilo uspešen start gradbene dejavnosti.

S pripravami za uresničenje teh predlogov pa zavlačujejo. Res pa je, da so nekateri taklji predlogi stvar daljše perspektive. Na Jesenicah in v Loki so že osnovali Zavod za stanovanjsko izgradnjo. Vendar je o ostalih priporočilih premalo govorila in iskanja ustreznih oblik, čeprav je to zelo aktualno vprašanje.

K. M.

Ce noč sneg pobeliti doline, morajo pač navdušeni smučarji v gore. Pa tudi tam ni posebno imenitne smuke; tako vsaj trdijo tisti, ki se vračajo v dolino. Snea je neprimerno manj, kot prejšnja leta. Lahko pa se tolazimo, da nam zima tudi letos ne bo prizanesla

Glas Gorenjske

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XII. ŠT. 7 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 26. JANUARJA 1959

S seje Zbora proizvajalcev OLO Kranj

S SKUPNIMI NAPORI

podjetij in občin za izboljšanje življenjske ravni

Dve tretjini za družbeni standard — Naloge občinskih zborov proizvajalcev

Seja Zbora proizvajalcev OLO, ki je bila v petek, dne 23. januarja, je vzbudila pozornost tako gospodarskih kot družbenih organizacij našega okraja. Člani tega organa naj bi kot predstavniki neposrednih proizvajalcev zaključili večmesečne živahne razprave o letošnjih investicijah. Razen članov zobra proizvajalcev so bili k tej razpravi povabljeni še predstavniki občin, predstavniki večjih podjetij, ljudski poslanci ter drugi javni in družbeni delavec.

V uvodu je predsednik OLO za gradnjo stanovanj, ostalo pa Vinko Hafner raztolmačil neka občina za splošne komunalne ttere nastale nejasnosti in nerešena vprašanja o razmerju med anketno med dejavci o tem, kam naj bi prvenstveno usmerili predlog sindikalnih organizacij, ki zastopajo stališče, naj bi dve tretjini čistema dohodka gospodarskih organizacij iz lanskoletnih obračunov dodelili za investicije družbenega standarda. Dosedanje priporočilo OLO pa je bilo, naj bi v te namene porabili 40% teh sredstev v okrajnem povprečju. Seveda bi za takoj povprečje v okraju in občinah moral nekatera podjetja prispetati znatno več. Razen stanovanjskih in komunalnih razmer, ki se ob današnjem vprašanju po pravici postavljajo v ospredje, je tovarš Hafner govoril tudi o potrebi za investicije v zdravstvu, socialnem varstvu, zaščiti otrok in na drugih področjih. Omenil je potrebo, naj bi vsestransko podprt zahtevo, da se v te namene odredijo čimveč sredstev za investicije oziroma, da bi točneje določili kriterije koliko in kako bi podjetja sodelovala za uresničitev te skupne težnje.

K razpravi se je oglasilo precej odbornikov in predstavnikov kolektivov. Govorniki z Jesenic so povedali, da so tam že predlanskim spremenili strukturo investicij in dali skoraj dve tretjini za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, oziroma nekaj nad 300 milijonov dinarjev. Iz letošnjih razpoložljivih sredstev pa predvidevajo le kakih 33% za investicije podjetij (v glavnem Zelezarni), medtem ko bi nad 87% oziroma kakih 500 milijonov slo za splošne sklade in za izboljšanje življenjskih razmer delavcem oziroma prebivalcem. Tako preorientacijo investicij je narekovala predvsem težnja samih dejavcev, ki so v anonimini anketi z 90% zglasovali, naj se prosta sredstva razporedi za stanovanja in komunalna dela v korist delavcem.

V Tržiču, kot je povedal odbornik Milan Ogris, bodo podjetja dala za družbeni standard nad 200 milijonov dinarjev. Kakih 90% od teh sredstev bodo porabila samo podjetja večinoma

jah, ki niso toliko potrebne, kot na primer velike vsote za domove ob morju, kar koristi le manjše število delavcev in še ti le za kratko dobo itd. Poslanka Dragica Ronce je govorila o potrebah, ki jih imajo šolske kuhe, o potrebah za razvoj raznih menz, igrišč in servisnih dejavnosti, kar neposredno vpliva na življenjsko raven zaposlenega prebivalstva.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Andrej Verbič, predsednik OO SZDL France Popit, podpredsednik Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Leopold Krese ter Vinko Hafner,

ki je ponovno zavzel besedo in nagnil odgovornost ObLO pri uresničenju teh ciljev. Končna ugotovitev, ki so jo tudi vključili v priporočila ob-

Obeležiti dogodke revolucije

Osnovna naloga ZB Bled v letošnjem letu

Petinsedemdeset delegatov iz osnovnih organizacij Zveze borcev NOB v občini Bled, ki so se danes zbrali na občnem zboru, so govorili o izvenarmadni vzgoji, o upokojitvi in o državstvenem stanju nekaterih članov itd.

Osrednja vprašanja razprave so se sukala o sodelovanju z drugimi organizacijami pri letošnjih proslavah 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije. Sklenili so, da bodo 500.000 dinarjev, kolikor predvidevajo letos za svojo dejavnost, namenili predvsem postaviti spominski plošči in drugih podobnih oblik, s katerimi hočejo dostojno obeležiti najvažnejše kraje v občini, ki spominjajo na čase revolucije.

Z občnega zbora ObSS Radovljica

Delavci naj sami odločajo

o porabi čistema dohodka — Vprašanje razmerja med investicijami za izboljšanje življenjskih razmer in investicijami za razširjeno reprodukcijo

Radovljica, 25. januarja

Na občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta, ki je bil danes v Radovljici, so udeleženci govorili zlasti o nekaterih vprašanjih letošnjih investicij.

Kot je že samo poročilo omenjalo, je bila politika stanovanjske izgradnje vse do lani dokaj nenačrtna. Iz lanskih skladov je občinskega ljudskega odbora namenil znatna sredstva tovarni »Plamen« Kropi, ki je začela graditi 12 družinskih stanovanj, tovarni Almira v Radovljici za gradnjo 8 stanovanj in garsonjer ter Tovarni verig v Lescah, ki je začela graditi 6 novih stanovanj. Toda vse to je zelo malo. Potrebe so daleč večje. Zato so bile zahteve sindikalnih organizacij, naj bi čimveč lanskoletnega čistema dohodka usmerili v stanovanjsko in komunalno gradnjo, predvsem upravičen.

Toda, kot je bilo na občnem zboru rečeno, bo tudi letos šlo že okoli 31 milijonov v korist družbenega standarda, še enkrat več, se pravi nad dve tretjini pa za razširjeno reprodukcijo oziroma gospodarske investicije. Mno-
ga močnejša podjetja, začenši od Tovarni verig v Lescah, imajo namreč tolike obveznosti z odplačevanjem anuitet, da ne morejo prispetati tistega deleža za standard, kot bi bilo zaželeno. Tovarna verig pa ima še posebej predvideno večjo investicijo za razširitev zmogljivosti podjetja, kar naj bi jo že letos obremenilo z novimi 40 milijoni anuitet.

V razgovoru o tem vprašanju je bilo omenjeno, da take investicije morda niso prešle skozi širšo razpravo samega kolektiva. V porocilu je bila navedena tendenca posameznih zagovornikov gospodarskih investicij, da se nameči z zahtevami dveh tretjin za družbeni standard »krnil samostojnost« delavskih organov v podjetju. Toda hkrati, kot je bilo rečeno v razgovoru, je marsikje dvomljivo, če ni okrnjena demokratičnost prav pri gospodarskih investicijah. — Predstavniki Verige so tolmačili predvidene investicije za razširitev tovarne v nekih širših interesih oziroma potrebi po novih proizvodilih. Toda, kot je bilo rečeno v razpravi, naj bi o tem delavci sami odločali. Če se ob vprašanju izkoriscenja dohodka delavci v resnicu odrečijo standardu (stanovanjem, menzam in drugim potrebnim ureditvam) in se strinjam, da gredo sredstva raje za razširitev tovarne, naj bi to seveda upoštevali. Toda le v primeru, če je odločitev za gospodarske investicije prislala v resnici s strani samih delavcev, ne pa tedaj, kadar gre le za težnjo uprave za formalnim potrdilom delavskega sveta.

Skratka, kot je bilo naglašeno v razpravi, naj bi vsi delavci, ne zgorj samoupravnim organi, na svojih preobremenjenih sejah razpravljal in odločali o porabi in usmerjanju teh sredstev.

Razen tega naj bi celotni kolektivi čimprej začeli široko razpravo o predlogih novega načina nagradevanja. Tudi tu čaka sindikalne organizacije in delovne kolektive mnogo zamotanih nalog, ki se jih bo treba čimprej lotiti.

-l. c.

TRŽIČ — ZIMSKA RAZGLEDNICA BREZ SNEGA

PABERKI PO SVETU

NOVI STROSKI

V ZDA pripravljajo proračun za 1959. leto. V proračunu namenjeni izdatki za vojsko so večji kot lani. Predvsem so narasli stroški za izpolnjevanje projektov in za vsemirske raziskave. Po poročilih iz Pentagona (vrhovnega poveljstva ameriške vojske) se bodo izdatki za ta namen letos povečali za približno 800 milijonov dolarjev. Skupno bodo po Eisenhowerjevih besedah v tem letu porabili za program izdelovanja projektov in vsemirske raziskave nič manj kot 7 milijard dolarjev.

Kar edna vsoča, ki bi se vsekakor dala porabiti tudi koristne!

SPEV VELIKAN

Nemškega industrialca Kruppa ne moti preveč, da je bil še do nedavnega zaprt kot nacistični vojni zločinec. Spev je v svojem elementu in posluje na veliko. »New York Times« je pred kratkim zapisal, da je on »absolutni suveren zelenega cesarstva, ki je danes večje, bogatejše in močnejše kot kdaj-koli doslej«.

Sedaj se je Krupp celo namenil, da dokupi nekaj tovarov. Za to je dobil odobrenje od Visoke oblasti Evropske skupnosti za premog in jeklo. Kupil bo namreč kompanijo »Bohmer-Ferein«, ki izdeluje speciale vrste jekla. Odobritev za nakup je Krupp dobil z obrazložitvijo, da je bila nekdanja Kruppova tovarna specjalnih jekel posljana v Sovjetsko zvezo na račun reparacij.

Ceprav Krupp ne sme izdelovati orožja, izdeluje osnovno surovino, iz katere se orožje izdeluje. In nihče ne more zanikati, da se večina v Kuppovih tovarnah izdelanih jekel, žal, še vedno prelije v puškine in topovske cevi.

WINSTON IMA DOBRO UHO

Winston Churchill se je 9. januarja nenadoma prikazal v Spodnjem domu. Vse del se je na svoje staro mesto. Dva poslanca sta se začela pogovarjati o Winstonu. Eden od njiju je rekel: »Stari je res že v zatonu. Zdi pa se mi, da so ga poslednji dogodi povsem pregazili.«

Churchill se je obrnil in jedrnatno odgovoril: »Da! Pravijo celo, da sem razen tega že tudi precej gluhi.«

PIPIRNATA UNIFORMA

V Columbusu (država Ohio) je bila nedavno konferenca višjih oficirjev ameriške armade. Poročila pravijo, da so na tej konferenci prišli do naslednjih zaključkov:

V bližnji prihodnosti bodo ameriški vojaki nosili oblike iz papirja, oklope iz plastične mase, jedli bodo koncentrirano hrano brez hidratov. Minolovci bodo imeli oklope iz nylona in jeklene celade. Straže bodo ukinjene in jih bodo zamenjali radarji itd.

Generali si bodo vsekakor še naprej izmišljali, kako izpopolniti sredstva in metode vojskovanja, da ne bi ostali brez - dela.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNİK / TELEFON UREDNISTVA ST. 397 — UPRAVE ST. 475 — TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

VREMENSKA NAPOVED

V prvi polovici tedna jasno vreme s hudim mrazom, takoj nato topleje in sneg. Konec januarja spet jasno in hud mraz.

naš razgovor

RAZGOVOR S FRIJATELJEM

Ze nekajkrat sem videl na Jesenicah mladega in simpatičnega Indija, ki je na praksi v Železarni. Ko sem bil pred dnevi v jeseniški Kazini, sva z g. Sačinom malo več pokramljala. Med pogovorom se mi je zazdelo, da utegne biti najino kramljanje zanimivo tudi za bralce »Glaša Gorenjske«.

Najprej nekaj o Indiju, ki je prišel v Jugoslavijo aprila, na Jesenice pa avgusta lani. Piše se Sačin Condury in je bil rojen leta 1934. Dom je iz Bolpura v zahodni Bengalijski ter študira tehnologijo in metalurgijo. Prvi mesec je bil na praksi v Rakovici in že nekaterih podjetjih Srbije, sedaj je v jeseniški železarni; od tu bo odšel še na Ravne, v Sisak in Zenico. Gospod Sačin je pripravoval:

»Ko sem izvedel, da bom šel na praksu v Jugoslavijo, ki je do druge svetovne vojne v Indiji spletli nismo poznali, sem bil izredno srečen, kajti o njej in njenem voditelju smo slišali po vojni zelo veliko. Ze prvi otisi, ki sem jih dobil v tej lepi deželi, so bili nepozabni. Takoj sem uvedel, da mi bo prebivanje v Jugoslaviji za diplomo in za življeno nasploh mnogo koristilo. Družabnost Jeseničanov, delovna disciplina v podjetju, živahna kulturna in športna dejavnost so name močno vplivali. Opazoval sem tudi družbeni standard in se prepričal, da je v primerjavi z našim na visoki ravni.«

Ko sem ga upravšal, kako je pri njih, je nadaljeval:

»Pri nas se mnogo govori in piše o Titovi Jugoslaviji. Naši in vaši držav-

izmenjavo dobrin, organizirali medsebojne kulturne obiske in iskali politične stike, ker smo si glede političnih prepranih enaki. Vaš voditelj predsednik Tito je velik politik, ki uživa tudi v svetu ugled. Njegovo potovanje v naše kraje

sem vsak dan spremjal po radiu in časopisih. Preden je odpotoval, sta mi pisali mati in sestra o velikih pripravah na pribor Tita v Indijo. Država, ki ima na čelu tako močnega in sposobnega državnika kot je predsednik Tito, ima veliko bodočnost,« je zaključil g. Sačin.

Se me je zanimalo, če se bo od Jeznic težko poslovili n zvedel sem:

»Mislim, da se tako kot na Jesenicah ne bom počutil nikjer. Navdušujejo me vaši kraji, vaša industrija in vaši ljudje. Obiskujem razne kulturne in športne prizidevite, ki so na zelo visoki ravni. Navdušil sem se predvsem za hokej na ledu, ki sem ga videl pri vas prvič v življenu. Hvaležen sem vsem, ki mi stoje ob strani tako strokovnjakom, glavnemu direktorju železarne ing. Hafnerju, ki mi je podaljal praksu do 1. marca ter ostalim, s katerimi sem navezel več kot prijateljske odnose. Ko se bom vrnil v Indijo, bom imel mnogo priprovedovati o lepi Titovi Jugoslaviji, pa o tem, kako sem spoznal industrijo, družbeno upravljanje, kulturo, šport in prelepke kraje ter prijazne ljudi. Lahko rečem, da bo praksa v Jugoslaviji moje pribodnje življeno izredno obogatila. Srečen bom, če bom imel še kdaj priložnost obiskati Jugoslavijo.«

Gospod Sačin, ki govori lepo hrvatski in nekaj tudi slovenski, je ob koncu izročil pozdrave bralcem »Glašu Gorenjske«.

U.

LIUDJE IN DOGODKI
V ČIGAVO KORIST?

V Florenci se nadaljuje sodna obravnava, ki služi vse prej kot na čast demokraciji v Italiji. — Proces je naperjen proti približno petdesetim bivšim partizanom, pripadnikom Beneške čete. To so borci, v glavnem pripadniki slovenske narodnosti manjšine, ki so se po kapitulaciji Italije vključili v partizanske oddede in se ramo ob rami z drugimi zavezniški borili za zmago nad nacistizmom.

Zdaj tem borcem sodijo... Res čudna so pota »demokracije«. Namesto, da bi te Junaške partizane, ki se niso ustrashili dobro oboroženih fašistov, ampak so prijeli za puške, odlikovali, jih danes posajajo na začetno klop. Dolžijo jih »umorov«, »ropov« in »veleizdajec«.

»Umori« so pobiti sovražniki, »ropi« so vojaške revizioniste v vojnem času, »veleizdajec« pa je boj na strani zavezniških borilcev, te da je to oktober 1943, po kapitulaciji, napovedala vojno Nemčiji. In tudi če tega ne bi bilo, koga naj bi torej »izdal« beneški partizani? Mar fašistično Italijo, oziroma točneje: nacistično Nemčijo, ki je tedaj okupirala te predele? Mar se potem takem današnjem

Italija postavlja na iste pozicije, v položaj Mussolinijevega imperija ali Hitlerjevega Reicha?

Da bi bil nesmisel te razprave še očitnejši, je treba opozoriti na mirovno pogodbu z Italijo. Člen 16 te pogodbe izrecno prepoveduje sodno preganjanje vsakogar, kdor je izrazil simpatije ali se boril za skupno zavezniško stvar. Sodilci v Florenci je ta člen dobro znan in vendar obožuje nekdanje beneške partizane za njihov boj proti fašistom.

Komu in čemu služi tako semejanje v brk temeljnim določilom slovensko podpisane mirovne pogodbe? V čigavo korist je takšen nesmiseln sodni proces, ki skuša kaznovati protifašistične borce za njihov boj na strani zavezniških.

Ce skušamo najti odgovor na vprašanje, potem si lahko odvremo samo tako, da so za to sodno obravnava v Florenci skriti sile, ki si prizadevajo znova vzpostaviti fašizem v Italiji, ki jim niso pri srcu dobri sosedski odnosi z Jugoslavijo, ki se vztrajno borijo proti demokraciji, pravici in naprednemu težnjam. Mar ni potem takem jasno, da nadaljevanje takega sramotnega procesa škoduje sami Italiji,

njenemu ugledu, njeni demokratični ureditvi. Posebej pa bo nadaljnje pogrevanje nesmiselnih obtožb proti nekdanjim beneškim protifašističnim borcem lahko prizadel dobre sosedske odnose med Jugoslavijo in Italijo.

Jugoslavija si je v vseh poletnih letih prizadevala, da bi čimprej napravila kriz čez neprjetno preteklost in da bi s sosednjo Italijo vzpostavila čimtežnejše odnose prijateljskega sodelovanja. Ko so ti naporji obrodili prve rezultate, jih je pozdravila tudi vsa Italijanska prednja javnost in tudi rimska vlada. Težko si je zdaj mislit, kako more dovoliti vlada v Italiji, da se na njenem ozemlju odigrava sodna komedija, ki skuša diskreditirati zavezniški boj proti nacistizmu in spodbuditi dobre sosedske odnose z Jugoslavijo.

V interesu nadaljnega sodelovanja med obema sosednjima deželama, v interesu svetlega lika protifašističnega boja in v imenu naprednih, demokratičnih teženj današnje Italije je zares skrajni čas, da se prekine sodna obravnava proti Beneški četi pred porotnim sodiščem v Florenci.

MARTIN TOMAŽIČ

V nedeljo smo zabeležili

VRSTE MLADINSKE ORGANIZACIJE SE KREPE

Jesenice, 25. januarja

Na Metalurški industrijski šoli na Jesenicah je bila včeraj popoldne lepa svečanost, ki so se je udeležili poleg mladine, predstavniki mladinske organizacije in šole tudi predstavniki komiteja, sindikata, delavskoga sveta in upravnega odbora Železarne Jesenice. V mladinsko organizacijo je bilo sprejetih 123 mladincev, učencev Metalurške industrijske šole. Ob tej priložnosti je govoril sekretar okrajnega odbora LMS Viktor Kralj. Orisal je zgodovino mladinskega gibanja, ki je pričelo pri nas pred 40. leti, vlogo in naloge revolucionarno jugoslovanske mladine v predvojnem in povoju obdobju ter ologi na vlogi naše mladine danes. Dejal je, da je LM politična, vzgojna, enotna, množična in prostovoljna organizacija, ki temelji na demokratičnih načelih ter opravlja posebno važne naloge pri soupravljanju šol, delovanju šolskih in razrednih skupnosti učencev in delovanju novo formiranih svetov šolskih delavnic. Ko je tov. Kralj govoril o svetih delavnic in soupravlj-

ljanju učencev v šolah, je omenil tudi nujnost uvedbe predmeta »družbeno upravljanje« kot obveznega predmeta v industrijski šoli. Mladincev, ki so prejeli danes mladinske legitimacije, se v prihodnosti ne bo vzgajalo le na strokovnem področju, marveč tudi na ideološko-političnem področju.

Marija Mišič, delavka podjetja za vzdrževanje proge, pa je v govoru o letosnjih proslavah 40-letnice KPJ in 9. dogodku pred 18. leti omenila več revolucionarnih nastopov železničarjev v zgodovini borbe za svobodo.

-l. c.

KRAJN OB 35-LETNICI SMRTI LENINA

Kranj, 25. januarja

Sinoč je bila v Prešernovem gledališču v Kranju proslava v počastitev 35-letnice smrti velikega revolucionarja in misleca Lenina. Spored so izvajali pevski zbor »France Prešeren«, goodalni orkester Glasbene šole iz Kranja, recitator in solisti — gojenici Glasbene šole. Poslušalci, ki so se proslave udeležili v zadovoljivem številu, so bili z izbiro programa in izvajanjem na moč zadovoljni.

S.

ZLATA POROKA ZNANEGA REVOLUCIONARJA V POLJANAH

Škofja Loka, 25. januarja

Sinoč so slavili v Poljanah zlato poroko, o kateri govorje po vsej Poljanski dolini in v Škofji Loki. 50-letnico skupnega življenja z Marijo Peterneh je praznoval znani revolucionar Alojz Čadež iz Poljan. Slavljenec je čestital predsednik ObLO Jože Nastran, Milan Žakelj in mnogi starci revolucionarji in borci iz Poljanske doline, ki poznajo Čadeža in njegovo družino iz življenja. Jubilantom so čestitali tudi pionirji.

Čadež je na svoji zlati poroki pripovedoval o svojih doživljajih in dogodkih. Zlasti so svetje radi poslušali o življenu in bojih v Rdeči armadi, kjer se je Čadež skozi žrtve in trpljenje kallil za nadaljnji boj v bivši Jugoslaviji in v NOB.

Čadež so domačini včasih poznali daleč po Poljanski dolini tudi kot dobrega kleparja. Oba sinova, ki jih je izučil to obrt, sta mu padla v narodnoosvobodilnem boju.

-l. c.

»GORENJSKI FANTJE« NA GOSTOVANJU

Predosje, 25. januarja

Sinoč so v prosvetni dvorani v Predosjah nastopili »Gorenjski fantje« — zabavni orkester Svobode iz Šenčurja — z revijo domačih viž in zabavnih melodij. Program, ki je trajal nad 2 ur, je izredno navdušil in razveseli številne gledalce. To gostovanje je bilo orkestrom krst in je pokazalo, da ima vse pogone, da se s svojim bogatim sporedom uvrsti med boljše ansamble na Gorenjskem. V nedeljo popoldan so z istim programom nastopili v Adergasu, zvezcer pa na Visokem.

-an

naša kronika

ZA PRŽNOVANJE 40. LETNICE ZK

V petek, 23. januarja, so se ustali v Podnartu zastopniki vseh krajevnih organizacij. Razpravljali so o programu dela posameznih organizacij v letu 1959. Sklenili so, naj vsa društva in organizacije na teritoriju krajevnega urada Podnart izdelajo do začetka februarja podrobni program dela za vse leto, da bodo tako čim lepše poslavili 40. letnico ZK.

Z LETNE SKUPŠČINE LJUDSKIH TEHNIK NA JESENICAH

V torek zvečer je bila na Jesenicah letna skupščina Ljudske tehnične, ki vključuje klub radioamaterjev, avto-moto klub, foto klub, kajakaško-brodarski klub, aero klub ter 20 šolskih krogov. Stevilni navzoči so bili seznanjeni z delom občinskega odbora Ljudske tehnične v minulem letu kot tudi s problemi in načrti organizacije. Iz poročila in razprave je bilo videti, da je glavna težnja občinskega odbora Ljudske tehnične posvetiti še več pozornost tehnični vzgoji mladih, pri tem pa ne smejti pozabiti na množično in kvalitetno delovanje starejših. Zdaj je občinski odbor LT sredji največji priprav za III. k

»Želim...«

Občine na Gorenjskem bodo v kratkem začele sprejemati družbene plane za leto 1959. Z namenom, da še enkrat (čeprav se je o tem govorilo že na zborih volivcev!) spomnimo odbornike na nekatere boleče točke v posameznih krajih, ki tarejo ljudi, ki tam žive, smo se odločili, da povprašamo predvsem neposredne proizvajalce, delavce in gospodinje, kaj najbolj pogrešajo in česa si najbolj želijo v letu 1959. Morda se bo v teh vrsticah našla kakšna koristna pobuda, ki bi jo tudi kazalo vključiti v družbeni plan. Morda bodo tudi podjetja in stanovanjske skupnosti našle v teh zapiskih kakšno pobudo, ki bi jo kazalo upoštevati. Morda!

»Delat bi šla rada...«

O ži so se uprle v gole grebene Storžiča in Kočne. Bo sneg? Potem so otroci razočarani spet govorili, kdo ima lepše sanke in kdo zna smučati...

Sonja ni poslušala teh prerekanj pod oknom. Le nekajkrat se je nagnila skozi okno. Njen sin Matjažek je bil še zmeraj tam zunaj ob sankah, zamišljen, razočaran.

»Kaj si želim, vprašate?«

»Torej, kaj najbolj potrebujete, kje vas najbolj žuli, kot se temu pravi... Mislimo na komunalne naprave. Vi imate otroke in gospodinje. Zato najbolj poznate težave žene, matere tu v Kranju.«

Malo se je zamislila.

»Delat bi šla rada,« je dejala potem odločno.

»Ne razumem? Kam pa z otroci?«

»Prav to je tisto. Enajst let sem

delala v tovarni. Matjažek je že shodil. Rada bi šla nazaj v tovarno. Samo, kam z otrokom?«

»Pa vrtec?«

»Ne sprejmejo ga. Saj je tudi tam pravi direndaj. Nimajo prostora.«

»Kako pa mislite, če bi šli v tovarno?«

»Dzaj govorijo o nekih igriščih. Mislijo urediti tu nekakšen prostor; neka žena, učiteljica v pokoju, bi jih varovala in... Upam, da bodo to na-reddil.«

Potem je začela pripovedovati, kako je bilo včasih lepo v tovarni, kako je nitro minil teden, mesec. Če pa so otroci, pa človek sploh ne more zdoma.

»Kaj pa mož pravi k temu, če bi šli spet v tovarno?«

»Nič. Vesel bi bil, saj veste. Lepše bi bilo, če bi še jaz prinesla plačo. Otroci veliko strgajo.«

Tako je povedala Sonja. Približno tako je povedala v anketi skoraj 900 kranjskih žena. Pravzaprav jih je 870 pisalo anketo in povedalo glavne težave. To so žene z Zlatega polja, s Klanca in Huj. Kar 176 žena je izjavilo, da bi se rade znova zaposlile. Toda ovira jih družina, otroci, domače delo. Zanimivo pa je, da mnoge, tudi zaposlene žene, puščajo otroke doma brez zanesljivega varstva. V naselju Iskra - Planina in v Stražišču, kjer je prav tako 268 žena odgovarjalo na anketo, je kar 73 zaposlenih mater povedalo, da puščajo otroke same brez varstva.

Kam pa ostale zaposlene žene zaučajo otroke ko gredo delat?

Na to vprašanje je 41 mater napisalo: tujim osebam.

Zelite zavetišča? Da! Tako je povedalo 247 mater.

IGRIŠČE, BAZEN!

Po prepleških hodnikih gimnazije je objeknili rezek zvok. Dijaki so se vsuli iz učilnic in si vzvratnili noge, ter hrbe po neprijetnem sedenju.

Kakšne želje in potrebe imajo ti mladi prebivalci Kranja? Deset se jih je zbral.

»Katerih komunalnih objektov si najbolj želite?«

Našteli so brez konca. Toda štirje so na prvem mestu imenovali bazen, trije igrišče, eden mladinski dom, eden stadion in eden kinematografski dvorano. Za dvorano se je vnenal dijak iz Zadrage pri Dupljah.

»Kako stanujete? Imate svojo sobo?«

Samo 5 jih je pritrtil. Drugi speš s starši, z brati... Pripovedujejo o težavah in stiskih, o čakanju na stanovanje...

»Od česa si letos obetate izboljšanje življenjskih razmer?«

To vprašanje je morda bilo malce zagonetno. Zato so bili tudi odgovori različni. Omenili so nov učni načrt, maturo, stanovanje, izlete in... Brez konca!

Nočilo se je že.

Pred novo pralnico na Savskem bregu je stale nekaj žena. Govor smo prekinili s splošnim vprašanjem in predstavljanjem.

»Kako tu operejo?«

»Prav dobro. V začetku so pravili, da s praski uničijo perilo, pa ni tako. Namilijo in namečijo prej.«

»Koliko ste plačali za to žehto?«

»Tristo. No, nekaj dinarjev manj.«

Potem beležnica ni zmogla več. Besede so se prehitro vrstile. Žene so v glavnem zadovoljne. Toda, potreb in želja je še več in več.

-I. c.

želja priti letos do stanovanja, kakršno jim gre. Znano je, da je stanovanjska izgradnja v ospredju, če govorimo o družbenem standardu, in da bo zato tudi v jeseniški komuni to vprašanje skozi vse leta na dnevnu redu. Vprašanje pa je, če se bodo stanovanjske želje res lahko izpolnile vsem prosilcem. Mislimo pri tem predvsem na gradbene zmogljivosti v komuni.

S tem lista želja Jeseniških delavcev še ni zaključena. Doslej smo omenili le tiste, ki so skupne večjemu številu prebivalcev in ki so vsekakor pomembnejše od ostalih. Prav pa je, da že letos računajo na Jesenicah tudi s tem, da ni otroških vrtcev, raznih uslužnostnih servisov (čevljarska delavnica, šivalnica, pralnica, likalnica in podobno), mlečnih restavracij, da je treba poprestiti kulturno-prosvetno življenje, urediti boljše prometne zveze Jesenic z ostalimi kraji Gorenjske, predvsem s Kranjem, da okolica Jesenice nima zadovoljive vodovodne in kanalizacijske mreže in da ima pomankljivo razsvetljavo; razen tega pa so želje nekaterih Jeseničanov že danes, da bi dobili pokrito drsalščo itd.

Nikakor pa ne smemo mimo želja nekaterih posameznikov. Želje so pač želje, so določen cilj, brez katerega bi bilo življenje dolgočasno, so nekaj zaradi česar delamo in se borimo v vsakdanjih težavah. Tako bi pri rad imeli že letos motorno kolo, drugi vsaj dvokolo, tretji radijski sprejemnik, pa kopalinico, fotoaparat, električni štedilnik, pralni stroj, moped; bolj skromni pa lepo oblikovani prostor, kjer bi lahko razstavil svoja dela, tretja bi rada plesno šolo in ne veselice, četrta dobro organizirano športno društvo ter podobno.

Ker smo že vprašali za njihove želje, smo jim zastavili še eno vprašanje: »Kaj menite, kako bi bilo moč to vašo željo uresničiti?« »Z večjo produktivnostjo!« — Tako je, z večjo produktivnostjo bo večji narodni dohodek in s tem — boljši družbeni standard.

B. F.

Želje starodavnega mesta

Slikovite hiše starodavnega mesta, ca se že dolga stoletja gnetejo na sotočju obuh rešic — Selške in Poljanske Sore, in na strmi skali nad njimi kipi proti nebu srednjevenski grad z rožnatimi obarvanimi zvonili-

Kaj pa želje po kulturnem razvedrili? Tudi teh ne manjka.

• Delavka H. P.: Mimo tega, kar so že drugi povedali, si želim čimveč kavbojskih filmov. — Vročekrvnost pa taka, da o okusu ne govorim!

• Livarski delavec K. M.: Želim si več dramskih uprizoritev.

• In kaj boste rekli k tej želji? — Nekdo bi rad vedel, čemu žaga v Puščalu ne obratuje? Zal mu je obrata, ki propada!

Za konec pa srečanje z mlado ženo, ki nima »skoraj« nobenih želja. Čudno, mar ne?

• »Prav zares si ničesar ne želim; ni dolgo tega, kar sem se poročila. No, če pa že hočete, toda o tem molite! Želim, da mi moža vsaj letos ne poklicuje k vojakom in... in... želim, da bi mi ostal zvest!«

Pobožna želja, kajne?!

S. Š.

»Ga vzljubi tovar'šija vsaka...«

Nekajkrat sem že slišal, da so Tržičani na svoje mestece sila ponosni. S tem seveda ne mislim reči, da to ni prav! Nikakor ne! Pač pa mi je ondan nekaj drugega šinilo v glavo. Ali so Tržičani s svojim mestom, z okolico in sploh v vsem, kar imajo, tudi zadovoljni? No, če vprašate Tržičana (ali Tržičanko), kaj najbolj pogreša ali česa si najbolj želi, vam bo redkokateri odgovoril, da nič. Kup stvari je, ki jih bo še potrebno izboljšati ali zgraditi!

Med delavce v vseh obratih Bombažne predilnice in tkalnici v Tržiču smo razdelili 25 anketnih lističev s petimi vprašanjimi. To je sicer malo, če upoštevamo, da je vseh zaposlenih preko 1500. Ko pa smo primerjali dobljene podatke z rezultati ankete, ki jo je izvedel Občinski sindikalni svet tudi

Stopimo tja na desni breg Selške Sore, med ljudi in brneče stroje, ki iz dneva v dan družno pojde delovno pesem. Morda nam tisti iz tovarne »Motor« zaupajo svoje želje.

Kaj želite? Saj menda niste brez želja, ki bi storile 1959. leto lepše, mikavnejše...

Cemu zadrega? Z besedo na dan — iskreno in brez strahu! In trideset ustopevado stotero želja...

•

Prva in največja želja — takoreč bolezni vseh: »Želimo, da bi imeli v našem podjetju kopalinico in morda tudi pralnico, kjer bi oprali svoje delovne oblike. Na mnogih delovnih mestih delo ni posebno čedno. Hudo se umazemo. Kako prijetno bi bilo, ko bi se po končanem delu lahko pošteno umili ali celo okopali.«

Zelja ni neuresničljiva; morda jo bo podjetje razumealo in uresničilo v prid tistim, ki žele, da bi podjetje ustvari v letošnjem letu milijard bruto-produktu. Da, tudi to željo sem zabeležil pri tem paberovanju.

Je to vse? Kje neki Anketa je postregla s celo poplavno želja.

•

Rezkalec B. T. želi, da bi v podjetju uvelji topel obrok hrane med do-poldanskim odmorom, kot v drugih kolektivih.

•

Livarski delavec T. N. in tovariši si žele v podjetju menzo.

•

Prav tako pogosta je želja po samskih stanovanjih. Ljudje prihajajo na delo iz obuh dolin, pa iz Kranja in krajev, ki so raztreseni po prostranem Sorškem polju.

•

Delavec T. J.: Rad bi dobil stanovanje, kjer bi si ustvaril dom in družino. In dalje: Hrana in menzi bi bila lahko boljša. To je želja zlasti tistih, ki so abonirani na vse tri obroke.

•

Delavec P. P.: Zgradite čimveč družinskih stanovanj. Preseliš bi se rad v neposredno bližino Loke.

•

Graver S. Z.: Želim, da Loka ne bi pozabljala mladine, ki je vse prevec prepričena sama sebi. S športom, družabnimi prireditvami, plesnimi vajami, predvsem pa s primernim prostorom, kjer bi se mladina zbirala v prostem času, bi jo odtegnili pogubne vplivu ulice in gostiln, s čemer bi storili sebi in mladim veliko uslužbo.

•

Tudi na vprašanje: kaj si želite v zvezzi z delom, ki ga opravljate, smo dobili precej odgovorov.

•

Norme pri nekaterih izdelkih v livarni so tako visoke, da jih pogosto dosegamo. In drugi: delamo na režijo. Plače so zelo skromne. Želimo izboljšanja.

•

In še nekaj želja s skromnimi kontentati:

•

Orodjar T. J.: Rad bi dobil pri-merno sobo v Luki. Mnogo nas je, ki smo zavoljo stanovanjske stiske prisiljeni stanovati pri kmetih na podeželu. Za uslugo moramo ob prostem času pomagati pri težavnih kmečkih opravilih. To je tudi vzrok, da je pogosto delovni učinek v tovarni slabši, kot bi to že.

•

Delavka P. V.: Želim skromno sobico v samskem bloku, da ne bi bila podložna in na voljo tistim, ki izkoriscajo mojo stisko.

•

Delavci, ki stanujejo vzdolž obupno slabe ceste Kranj — Zabnica — Loka želijo avtobusno zvezo. Njihova želja se zdi toliko bolj upravičena, ker hodi iz tistih krajev na delo v Loko blizu 60 ljudi.

•

v letu 1959 si želim zdravstveni dom, dom kulture in boljšo postrežbo v trgovinah. Mislim, da bi vsem gospodinjam mnogo koristil tudi gospodinjski servis (delavka, 40 let, Tržič);

•

želim s izboljšanim živiljenskim standardom (delavka, 33 let, Tržič);

•

v letu 1959: kopališče, več stanovanjskih zgradb, dobre ceste (delavka, 52 let, Tržič);

•

želim s izboljšanim živiljenskim standardom (delavka, 31 let, Podljubelj);</

Zaposlene žene in stanovanjske skupnosti**VARSTVO OTROK****Razširjena seja Okrajnega odbora Zveze ženskih društev**

Odprli smo že več pralnic in drugih servisnih dejavnosti, ki naj bi pomagale ženam v gospodinjstvu. Zelo malo pa je še storjenega za varstvo otrok. Tu je pomembno torišče dela novih stanovanjskih skupnosti. Mnoge zaposlene žene pričakujejo tako pomoč od teh organov.

Taka je bila glavna ugotovitev žena, ki so se pred dnevi zbrale v Kranju na razširjeni seji Okrajnega odbora Zveze ženskih društev. Žene se pripravljajo na okrajno konferenco. Tam žele podrobnejše razpravljalit o težavah in problemih zaposlene žene oziroma zaposlene družine. Problemi in težave, ki jih bodo žene nakazale, naj bi pomagale novim stanovanjskim skupnostim pri iskanju smernic za delo.

Kot so povedale žene z Jeznic, iz Tržiča, Loke, Kranja in drugih centrov, so stanovanjske ob prostorih. Menile pa so, da skupnosti že precej naredile v bi se to dalo urediti tudi v pomoč gospodinjam. V zadnjem skromnejših prostorih, stanovančasu je bilo odprtih več pralnic njih itd. V Kranju je res več v Kranju in drugod. Manj pa je teh prostorov v načrtih. Taka bilo narejenega za varstvo zavetišča namreč predvidevalo otrok. Žene, ki perejo lahko do-

ma tudi v popoldanskih urah ali zvečer, so prekomerno obremenjene pri svojem delu. Zato so jih pralnice razveseli. Še bolj pa so mnogim materam potrebljana zavetišča za otroke. Žene, ki nimajo komu izročiti v varstvo svojih otrok, sploh ne morejo zdoma. Zato matere še bolj pričakujejo, da bi se v okviru stanovanjskih skupnosti organizirala primerna zavetišča.

Ko so žene razpravljale o tem vprašanju v raznih naših delavskih središčih, so povedale, da se marsikje to vprašanje ustavi skupnosti že precej naredile v bi se to dalo urediti tudi v pomoč gospodinjam. V zadnjem skromnejših prostorih, stanovančasu je bilo odprtih več pralnic njih itd. V Kranju je res več v Kranju in drugod. Manj pa je teh prostorov v načrtih. Taka bilo narejenega za varstvo zavetišča namreč predvidevalo otrok. Žene, ki perejo lahko do-

tem polju, v Stražišču, kjer bi zavetišče uredila tovarna »Tiskanina«, zatem na Planini itd.

Zelo aktivno so pristopile jedninske žene k reševanju teh težav. Organizirale so široko posvetovanje, ki so se ga udeležili predstavniki raznih svetov ObLO, predstavniki SZDLi in drugi. Tam so žene prikazale, kakšne težave imajo in zahtevale, da se ta vprašanja hitreje in odločneje

rešujejo kot širši družbeni problem.

Tudi v Tržiču in okoliških delavskih naselijih so žene že začele skrbeti za organizacijo otroških zavetišč. Na veliko pomoč pri tem žene računajo povod ob občinskih organov in družbenih organizacij, zlasti pa od delovnih kolektivov in stanovanjskih skupnosti.

K. M.

„Želim . . .“

...GA VZLJUBI
TOVARŠIJA VSAKA ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

— želim si stanovanje, gospodinski servis in kopališče (delavka, 20 let, Bistrica pri Tržiču;

— najbolj pogrešam zabave. Za to nimamo primernih prostorov. Želim si tudi še eno kinematografsko dvorano (delavec, 20 let, Žigljan vas).

Navedimo še tri odgovore ljudi, ki ne delajo v tovarni:

— zdi se mi, da bi bila v Tržiču neobhodno potrebna delavska menza s primernimi cenami. Pogrešamo tudi gospodinski servis, kjer bi si gospodinje lahko izposojale moderne gospodinske stroje. To bi morala biti prva skrb stanovanjske skupnosti, ki pa je v Tržiču žal še nismo (gospodinja, 44 let, Tržič);

— želim več zabave in plesov. Ples imamo od časa do časa samo v domu »Partizan« in kadar je, jasno, vsi navajajo tja. Mladina zato zahaja v razne lokale, ki so zanje vse prej kot primeri (servirka, 19 let, Tržič);

— želim si več gledaliških predstav (dijakinja, 17 let, Prištava pri Tržiču).

Kaj si torej delavci najbolj želijo, česa najbolj pogrešajo? Odgovor je jasen: stanovanje. To je pokazala tudi anketa, ki jo je Občinski sindikalni svet izvedel v Tovarni kos in srpop. Ta anketa je ostala »želje« razporedila po temelj vrstnem redu: šola, zdravstveni dom, elektrifikacija, spomenik borcem NOB, javno kopališče, samski dom, javni vodovod, delavska menza, fizičkultura igrišča, javna snaga (odvod smeti), kulturnoprosvetni dom, pralnica, tlakovanje cest, gospodinski servis, otroška igrišča, boljše obrtne usluge, javna klavirica, novi trgovski lokal in nazadnje novi gostinski obrati. Razen tega je bilo devet predlogov še za javno stranišče, po eden pa za popravilo stopnišča pred kinom, za adaptacijo in za poenostavitev poslovanja občine.

Delavce v BPT v Tržiču smo tudi vprašali, kako menijo, da bi bilo njihove želje možno urenčiti. Oake so odgovorili:

— s povečanjem produktivnosti dela;

- z boljšim sodelovanjem podjetja in komune;
- podjetja naj bi več prispevala za družbeni standard itd.

— er

**Od 28. do 31. januarja
SEMINARIJ ZA VODSTVA ZADRUG**

Zadružni svet kranjskega okraja so imeli že prve seje. Nekateri so se sestali celo večkrat, žal pa dosedanje delo zadružnih svetov ni izpolnilo pričakovanj. Kaže, da se ljudje v novih okoliščinah še niso znašli. Doslej so v glavnem obravnavali konstituanto in drobnino, manj važna vprašanja; o kmetijski proizvodnji, načrtu zadruge, kooperaciji in drugem. V Podnartu se je zadružni svet sestal celo trikrat, da je lahko izvolil upravni odbor in predsednika. Podobno

je bilo tudi na Trati pri Škofiji Liki itd.

Da bodo laže premostili začete težave, je Upravni odbor OZZ sklenil organizirati trdnevne seminarije za upravnike, predsednike zadružnih svetov in upravnike odborov. Seminarji bodo od 28. do 31. januarja v Škofiji Liki, Kranju in Poljčah. Na njih bodo govorili o vlogi zadružnega sveta naprednejšega kmetijstva, o nalogaх zadružnih svetov, zadružnem sodelovanju in drugem. — k

**NA DNEUNEM REDU
V KOMUNAH****Za smotorno gradbeništvo**

Zivahnega gradbenega dejavnosti škofješke občine v zadnjih letih se bo, kot kažejo načrti, nadaljevala tudi letos. Bogate izkušnje, ki jih je občinski ljudski odbor nabral pri prejšnjih gradnjah, so končno izobilkoval težnjo po smotnejši, vsekakor pa bolj

ekonomični in pa cenejši gradbeni dejavnosti.

V ta namen je bil na pobudo Občinskega ljudskega odbora Škofja Loka ustanovljen Zavod za stanovanjsko izgradnjo, ki bo v imenu investitorjev — občine ali podjetij, vodil gradbeno

operativno, ki je pred tem bremenila neposredno investitorje.

Bojazen, da novo ustanovljeni gradbeni organ ne bo imel dovolj dela, je odveč. Načrt novogradnjen in adaptacij za tekoče in naslednjata leta, je zelo obširen. Predvidene so naslednje gradnje: osnovna šola na Trati, upravno poslopje komunalne banke, več stanovanjskih blokov, mestna tržnica, prizidek osnovne šole v Liki, adaptacija nekaterih poslopij in trgovin, končana pa bodo tudi gradbena dela kopališča na Sori. Kot kaže tudi denarja ne bo primanjkovalo. Mnogo večji problem pa nastaja v zvezl s premajhnimi gradbenimi kapacitetami, ki tudi letos ne vzbujajo prevelikega zaupanja.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo bo začel z delom, brž ko bodo zasedena razpisana delovna mesta. — S.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Rije Milan Batista

Šmid je bil že ob prvih strelih ranjen v roko, ampak tega sploh ni opazil. Stekel je nazaj proti votlini in v hipu izginil v njej. Planin je bil še bližji Nemcem od njega. Ni mogel priti več do votline — brzostrelke bi ga pokosile. Samo za drobec sekunde je okleval, potem pa se je z visoke skale, pod katero je bila votlina, pognal v črno praznino nad Savo.

Nepoškodovan je Planin pristal tik ob Savi. Izginil je bil Nemcem izpred oči, pa tam ga krogla tudi niso mogle zadeti. Naglo je stekel do Save in zabredel v ledeno vodo. Zaplaval je proti sredini, ampak vrtinčasta in deroča reka ga je pognala nazaj k bregu. Še enkrat je poskusil. Z močnimi zamahi se je spoprijel s Savo, ki je bila narasla in podivljana.

Medtem je Šmid mrzlično pripovedoval tovarišem: »Nemci! Obkoljeni smo! Planin je skočil s skale — ne vem, kaj je z njim! Šele zdaj so opazili, da mu po roki curija kri. Zavezali so mu jo, potem pa so se na hitro domenili, da bodo z naglim izpadom udarili iz votline še preden se popolnoma zdani in preden jih bodo Nemci z vseh strani obkollili in pobili.

Planinu tudi drugi poskuš, da bi preplaval Savo, ni uspel; vrtinci so ga spet pognali nazaj k bregu. Nad seboj je čul streljanje, tekanje in nemška povelja. Vedel je, da nima smisla poskušati še enkrat, kajti Nemci bi ga gotovo opazili. Stisnil se je pod veliko skalo, do kolen v vodi, ko je začul Nemce; prav na tisti skali so postavili strojnico gnezdo.

Ob 40-letnici KPJ**Kaj bo v februarju**

na sporedu proslav občinskih pripravljalnih odborov

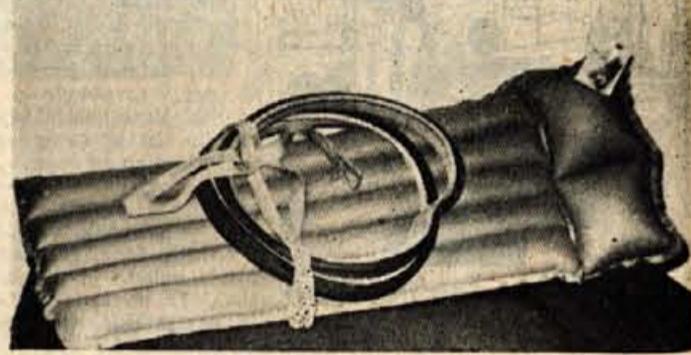
KPJ. Proslave bodo tudi v vseh večjih središčih okraja.

8. 12. in 22. februarja bo v Selški dolini gostovala igralska skupina LIP Češnjica z igro »Vrnitev«. To igro bodo uprizorili v Selcih, Železnikih, Bukovici in Sorici ter z njo povezali proslavljanje svojih krajevnih dogodkov iz NOB.

8. in 22. februarja bo okrajni taborniški svet priredil veliko zimsko športno tekmovanje, ki se ga bo mladina množično udeležila. Smučanje bo v Kranjski gori, tekmovanje v sankantu pa v Tržiču.

V februarju bo izvedeno okrajno ligatko tekmovanje strelec, na katerem bo nastopilo po 10 ekip članov, žena, mladincev in pionirjev, ki so na meddržavskih tekmovanjih dosegli najboljše rezultate.

22. februarja bo okr. ZROJ skupno s komando področja Ljubljana priredil veliko vojo — »vežba u zimskim uslovima«, pri katerem bo sodelovalo več garnizonov. Vaja bo trajala 3 dni in bo v neposredni bližini Kranja. Sodelovali bodo tudi rezervni oficirji.

Kmalu bo marec in z njim tudi tradicionalno nagradno žrebanje naročnikov »Glasu Gorenjske«. Zato pohitite z vplačilom naročnin. Le tisti, ki bo imel vplačano vsaj polletno naročnino, se bo lahko udeležil nagradnega žrebanja. Za 300 dinarjev bo ste dvakrat tedensko prejemali najbolj brani časopis na Gorenjskem, poltednik »Glas Gorenjske«, razen tega pa, če se vam bo nasmehnila sreča, lahko dobite radio, moško ali žensko kolo ali druge nagrade, ki so jih prispevala nekatera podjetja z Gorenjske. Slika prikazuje nagradi, ki jih je dala tovarna gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju. Povemo naj, da ima »Sava« Kranj svoje prodajalne v Kranju, Koroška 11 — Zagrebu, Gajeva 2b — Beogradu, Knez Mihajlova 47 — Sarajevu, Maršala Tita 15; v njih pa vam nudi: gumeno tehnično robo, gumiранo blago za dežne plašče, zaščitne obleke za ruderje ter ribiče, cevi z in brez vložkov, visokotlačne armirane fleksibilne cevi, pnevmatike za kolesa in avtomobile, trasportne trakove, gumene plošče za pod, gumene galerijske in sanitarni izdelki, gumene športne artikle, gumene prevleke valjev in koles.

Smrt na Okroglem

MALI OGLASI
faze. Cena ugodna. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam domače deteljne se-me, 60 kg Markola in 30 kg luterne. 2360
Kupim dvosobno komforntno stanovanje v mestu Kranju ali njegovi okolici v novejši ali še deloma nedogrjeni hiši. Ponudbe oddati v oglašni oddelku pod "Gotovina". 2365

Prosim, naj se zglasti v delavnični Vinka Grajzerja, Ljubljanska cesta št. 7 tov. Ruper Anton, kateri je dvignil akumulator 23. decembra 1958 — nujno. 2368

Prodam ali zamenjam za kramo 3 leta staro kobilu. Prodám za zakol 2 debela prasiča. Može 10, p. Smednik. 2389

Cevljariji! Prodam čevljarski stroj za čiščenje čevljev z avtomatskim prestavljanjem v druge

OBJAVE
Avtomoto društvo Senčur prireja tečaj za šoferje amaterje. Prijave sprejema trgovina v za-družnem domu do 3. 2. 1959.

RADIO LJUBLJANA
Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 26. JANUARIA

8.30 Znanci iz opere.

9.30 Pisani zvoki z Dravskega polja.

9.40 Iz filmov in glasbenih re-vij.

10.10 Orkestralna matineja.

11.05 Oddaja za šolarje: Življe-nje in kino.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirk Peternel: Kako je s prodajo plemenske živine.

12.45 Narodne pojetje v duetu Dana Filipič in Franc Ko-ren.

13.30 15 minut s Slovenskim ok-tetom.

14.05 Oddaja za šolarje: Georg Stephenson.

15.40 Listi iz domača književnosti — Milan Segar: Dve kratki.

16.00 V svetu opernih melodij.

17.10 Popovka tega tedna.

18.00 Radiljska univerza — Dr. Hubert Pehani: Nastanek življenja in razvoj človeka I.

18.30 Sportni tehnik.

20.45 Kulturna tribuna — Dr. Stane Mikuš: Vprašanja so-dobnega slikarstva II.

21.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent Uros Prevoršek.

Reportaža IZ XXI. STOLETJA

Spanje vas bo pomladilo

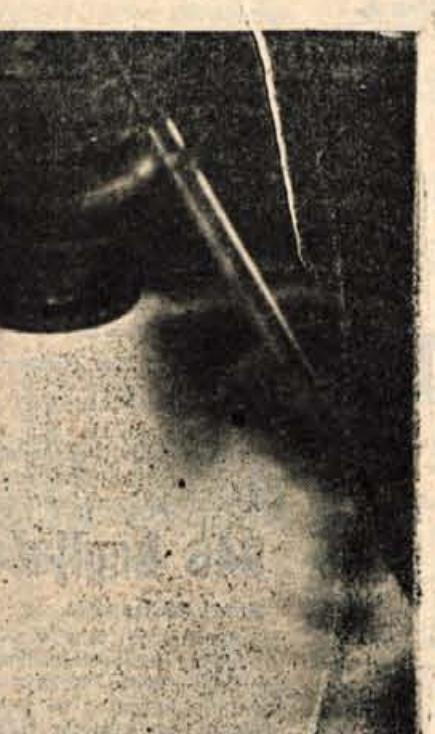
V Moskvi je izšla knjiga z naslovom »Reportaža iz XXI. stoletja«, v kateri 29 znanstvenikov opisuje perspektive razvoja znanosti v naslednjih sto letih.

Predsednik sovj. Akademije znanosti ALEKSANDER NESMEJANOV predvideva velik napredok organske kemije, ki bo z istimi metodami, kakršne veljajo za živo priredo, ustvarjala organske substance. Ta znanstvenik meni, da bodo s temi metodami v laboratorijsih dobili celo snovi, ki jih v naravi ni.

Podpredsednik Akademije znanosti IVAN BARDIN pravi, da je bodočnost

metalurgije v pretvarjanju elementov. Po njegovih predvidevanjih bodo s pomočjo radioaktivnega izzraševanja ustvarili povne vrste jekla. Z umetno spremembijo strukture atomskega jedra pa bodo dobili vrstev redkih elementov.

Znani biolog akademik VLADIMIR ENGELHART predvideva, da bo človek še v tem stoletju presegal raka, ki tedaj ne bo nevarnejši kot so danteske. Življenje si bo lahko podaljšati skrajšanjem časa za spanje, kar bodo dosegli umetno s hitrejšo nevtralizacijo stuprov, ki se tvorijo pri čuti v mišicah.

45 LITROV VODE NA SEKUNDO

Dotočna cev za kranjski vodovodni stolni rezervar prihaja iz zajetja v Novi vasi pri Preddvoru. Premer cevi od Kranja do Preddvora je 225 cm, odsek v stolpu pa je širok 150 cm, ker se od nje odcepi tudi cev za Stražišče. Dotočna cev je v rezervarju opremljena s plavačem. Tako, ko se kranjski rezervar v vodovodnem stolpu napolni, plavač dotok vode avtomatično zapre in voda teče v Stražišče. Ob veliki porabi vode, ko se kranjski rezervar sploh popolnoma ne napolni, pa Stražišče ne dobiva vode. Takrat morajo oskrbo z vodo avtomatično regulirati na ta način, da ponoči zapro dotok za Kranj in voda teče v Stražišče.

Ponoči daje cev v kranjskem vodovodnem stolpu 42 do 45 litrov vode na sekundo, pôdnevi pa manj, ker so na glavno cev iz zajetja pri Preddvoru priključene tudi vasi Suha, Brdo, Predosje in Kokrica.

Dotočna cev v kranjskem vodovodnem stolpu je bila zgrajena leta 1936.

Profesor MIHAJL ANANIJEV, direktor Instituta za eksperimentalne kirurške instrumente, predvideva medecinske aparate, ki bodo beležili vse spremembe v organizmu človeka in ugotavljali diagnoze bolezni. Ta profesor pravi, da bodo kirurški posegi v prihodnosti brez bolečin, pa tudi brez kravjenja. Ker bo kirurški nož zamenjal ultrazvok.

Predsednik Oceanografske komisije sovjetske akademije znanosti LAV ZENKEVIČ pravi, da se bo še pred letom 2000 pojavila nova znanost – podvodna agronomija – in da bo človeštvo v ogromnih količinah uporabljalo za hrano floro in fauno morja.

Akademik SERGEJ LEBEDEV, direktor Instituta za precizno mehaniko in računske tehnike, veruje v veliko bodočnost elektronskih računske strojev, ki bodo upravljali cele tovarne in najbolj komplikirane tehnološke procese. To bo revolucionarna reorganizacija dela, ki se po svojih rezultatih more primerjati samo s takim prehodom v novo etapo zgodovine človeštva, kot je bila zamenjava ročnega dela s strojnimi.

Znani strokovnjak za astronautiko JURIJ HLEBCEVIČ predvideva, da bo konec tega stoletja polet od Zemlje do Meseca in nazaj popolnoma normalna stvar. Mesec bo za ljudi postal nekako sedmi kontinent našega planeta in izkorisčanje njegovih prirodnih bogastev bo na dnevnem redu. Sledenja pokolenja znanstvenikov bodo proučevala geologijo in meteorologijo Meseca in Marsa in fizikalne lastnosti morji na Veneri. V začetku XXI. stoletja bo človek lahko s pomočjo teledirigiranih raket prišel tudi na bolj oddaljene planete našega sončja – na Saturn, Jupiter, Uran in Pluton. Tudi čas, ko bo na Mesecu vzpostavljen stalni znanstveni laboratorij s posadko, ni več daleč.

POPOLENA KINEMATOGRAFSKA DVO"ANA

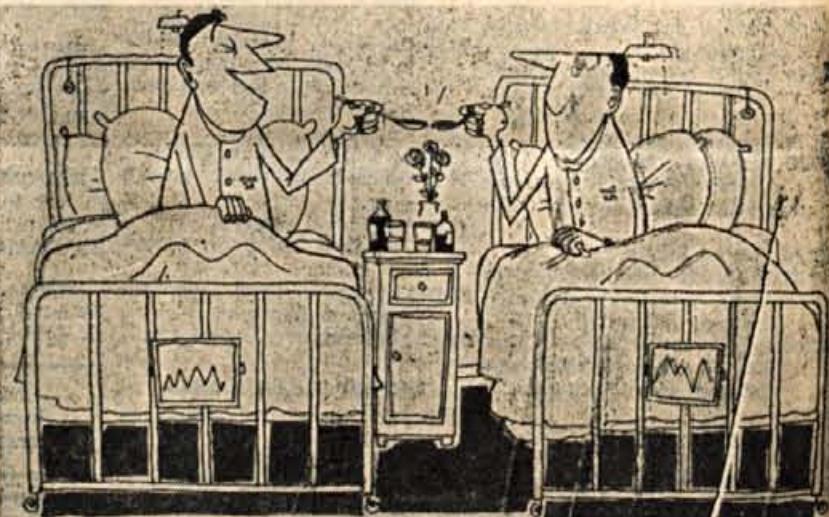
Kinematografska dvorana s krožnim platnom predstavlja najnovješji izum kinematografije. Neki zahodnonemški tovarnar bo v Hamburgu zgradil specjalno kinematografsko dvorano krožne oblike s platnom, ki bo pokrivala vseh 360 stopinj krožnega zidu. Gledalci bodo sedeli na gibljivih stolih, ki se bodo lahko vrteli okoli svoje osi, tako da bodo lahko spremljali dogajanje na platu na tistem delu, kjer bodo sami žeeli. S tem bo ustvarjena maksimalna možna resničnost tistega, kaj bo film prikazoval.

Da bi bila iluzija resničnosti še večja, bodo tudi zvočni efekti stereofonski in dopolnjeni z ostalimi tehničnimi senzacijami, kot je na primer sprememb temperature v odvisnosti od scene, ki jo film prikazuje, potem razni vonji, ki jih bo gledalec občutil, kot da bi resnično bil na mestu dogajanja.

Sovjetski znanstvenik dr. Samuel Braines je po številnih poskusih z umetnim spanjem prisel do zaključka, da se na ta način lahko doseže pomladitev organizma. On je uspel pomladiti življenje daleč preko povprečja s tem, da je na okoli 15 let starih dosegel umetno spanje, ki je trajalo neprerivoma 3 mesece. Ko jo potem pse prebudil, so pokazali moč, ki se da primerjati z močjo, ki jo imajo te živali v svoji mladosti. Dr. Braines meni, da lahko s pomočjo umetne iz-

v juliju pa že 3,13 % zaposlenih. Glede na število zaposlenih v prvih mesecih lanskega leta je povprečno fluktuiralo 2,34 % oseb.

Po podatkih Statističnega biltena je bilo v letu 1955 v Jugoslaviji elektrificiranih 31,7 % kmečkih hiš. Po oskrbi vasi z električno energijo je na prvem mestu ljudska republika Slovenija, kjer ima 71,7 % hiš električni tok, sledi Hrvatska (33,8 %), Srbija (29,2 %), Makedonija (26,3 %), Črna gora (18,1 %) ter Bosna in Hercegovina (13,6 %). Najmanj hiš po vseh je elektrificiranih v Sandžaku (0,4 %), Hercegovini (4,4 %), na Kosovem in Metohiji (7,1 %), v zapadni Bosni (7,2 %) itd. Več kot polovica elektrificiranih hiš imata razen Slovenije še Istra in Primorje (67,7 %) ter Vojvodina (50,3 %).

»Srečno novo leto in na skorajnje ozdravljenje!«

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Kadar je kak žaromet obrnil oči proti nam (to pa se je pogosto zgodilo), se je pilot brž strmoglavog pognal niz dol, pa se spet sukal in obračal. Ob tem mi je vnovič postal slabo. Hotel sem že bruhati, tedaj pa sem zagledal na levi, nekaj sto čevljev daleč, letalo.

»Nočni lovec!« sem zakričal v telefon.

»Kje?« je kriknil radiotelegrafist.

Pokazal sem mu.

»Ne, ne,« je hladnokrvno odvrnil, »to je samo navadno letalo.«

Usedel se je in nadaljeval začeto radijsko poročilo. Meni pa je curljal pot po hrabtu. Potlej pa je on odrevnen na sedežu.

»Nočni lovec!« je zakričal.

Ozrl sem se in zagledal tematno prikazen brez luči, ki je drvela proti nam. Nekaj sto čevljev je bila oddaljena od našega repa, nato pa je izginila. Očitno nas niso opazili.

Rahel udarec po glavi – znak, da se moram pripraviti na skok. Snel sem slušalke in si nataknil čelado. Še enkrat je potrkalo – treba je iti na pot.

Potegnil sem ročico k sebi in vrata pod mano so se odprla. Tedaj pa je nekaj zadelo letalo – morda delec granate iz protiletalskega topa. Skočil sem skozi odprtino in si pri tem z rokami zakrival obraz, ker bi utegnil zadeti ob instrumente na tleh letala. Brez težav sem odskočil. Letalo je odhitelo v temo. Kratek sunek – in padalo se je odprlo.

Letel sem po praznem nebu kakor nihalo na ogromni stenski ur. Vendar je bilo to preveč za moj želodec. Sklonil sem se nad opremo in bruhal nad Anglijo.

Padal sem počasi. Noč je bila čudovita, pod menoj pa se je širilo kopno. Beli oblački so deloma zakrivali pogled na zemljo, toda kmalu sem ugledal skupino dreves. Močan veter se je ujel v padalo in me potegnil proč. Zagledal sem živo mejo. Pristal sem sredi poljske poti, pri tem padel in se precej pobil.

Šele čez dobroj deset minut sem se spravil na noge. Roko sem imel poškodovan, a na srečo ne zlomljeno. Znebil sem se padala in brez obotavljanja razrezal svezenj. Padalo sem zakopal pod drevo ob cesti, letalsko obliko sem prav tako odložil. Na noge sem si nataknil čevlje, ki sem jih prinesel s seboj v žepu. Vzel sem kovček in krenil po cesti. Kovček je bil težak, cesta pa dolga. Prekladal sem ga iz roke v roko in ga nosil nekaj časa tudi na glavi. Na vsem lepem sem zaslišal za seboj korake. Skril sem se za najbližji grm. Koraki so se naglo bližali. Spoznal sem, da je v bližini več ljudi. Nato je nekdo rekjal: »Hudič mora biti nekje blizu.«

Tako sem spoznal, da se je pogon name začel.

Kolikor moč neslišno sem hodil po polju. Vse naokoli je bilo tiho. Nato je zaljal pes in zaslišal sem dobrodošlo rotoranje premikajočih se vagonov. Zagledal sem brzjavni vod, ugotovil, kje leži London in krenil proti progi. Vzdolj nje sem šel peš proti Londonu. Iznenada se je na desni strani ustavil avto in trenutek kasneje je močan snop svetlobe jel krožiti po polju. Spet sem padel na prijateljsko zemljo, tokrat zraven proge. Ko sem ležal tam, sem presodil, da so zavoljio mene zavzdignili splošni preplah.

Ko je policijski žaromet nehal svetiti, sem sklonjen nadaljeval pot vzdolž proge. Čeprav sem bil hudo zdelan,

sem sklenil prehoditi čim več milij in se tako s težkim kovčkom čim bolj odmakniti od preganjalcev.

Tekel sem, tekel, ko sem bil že pri kraju moči, sem se ustavil, zajel sapo in se spet pognal v dir. Vražje težko je teči po železniških pragih. Naposled sem zagledal majhno postajo. Napel sem vse sile, da bi čimprej prišel do nje.

Ko pa sem bil že čisto blizu, sem zagledal luč žepne svetilke, s katero so preiskovali grmovje. Moral sem napraviti ovinek. Zavil sem na levo, padel v jamo in se znašel v blatu. Čeprav sem bil na smrt utrujen, sem se še vedno oddaljeval nevarnim svetilkam. Preplezal sem več zidov, prehodil mnogo parcel in se naposled znašel na pokopališču. Pogledal sem na uro – bilo je štiri zjutraj.

Bil sem premražen, lačen, preplašen. Našel sem grobno, preplezal železna vrata, vstopil in se razgledal. Bila je prazna. Zanetil sem ogenj in se usedel. In tu v grobnici so se mi jele vračati moči, prevzela me je spet stara sramovest...

Sest ur kasneje sem se znašel na Liverpool Street Station sredi dopoldanskega vrveža. Kakor hitro sem stopil na peron, sem začutil, da vlada v Londonu nenavadna napetost. Imel sem vtis, kakor da vsi ljudje napenjajo ušesa. Tokrat sem mirne duše stopil v tisti bife, in v tem ko sem zvečil prvi obloženi kruhek za zajtrk, so zatulile sirene. V lokalnu so v hipu vsi utihnili, dasi so se hkrati trudili, da bi bili kar najbolj naravnii. In nato se je v dalji oglasilo bobnenje, ki se je spremenjalo v bolj in bolj preglušljivo tuljenje. V spominu so mi vstajale vse zgodbe, ki sem jih slišal o »Hitlerjevi igrači« in za hip me je zgrabil groza. Pogledal sem ljudi okrog sebe in videl, kako silovito obvladujejo sami sebe. Roke so trdneje držale skodelice s čajem in pomenek je tekel prisiljeno. Angleži niso hoteli priznati, da drve nad njihovimi glavami V-1 in V-2.